

Államsegély az új közsinház javára.

— Felirat a belügyminiszterhez. —

Szombathely város képviselőtestülete a legutóbbi közgyűlésén tudvaleg kimondotta, hogy 800 ezer korona költségen belül új közsinházat fog építtetni és egyben elhatározta, hogy a szinház javára államsegélyt fog kérni a kormánytól.

A felirat Ujváry Ede dr. városi főjegyző jeles tollából elkészült és csütörtökön küldik fel a belügyminiszterhez. A felirat szövege az:

Nagyméltóságú Belügyminiszter Ur

Szombathely város képviselőtestülete f. évi április hó 30-án tartott közgyűlésében elhatározta, hogy 300.000 kor. költségen, körülbelül 1900 néző befogadására képes szinházat építtet és a tervek és költségvetés elkészítésével Márkus Géza budapesti műépítőt megbízta.

A város községét ezen elhatározásban főleg a szombathelyi színház megújításának célja vezette. A jelenlegi szinház ugyanis — amint azt a Nagyméltóságod által kiküldött szakértő is megállapította — mostani állapotában annyira tűzveszélyes, hogy azt megfelelő javítás és átalakítás nélkül hosszabb időre keresztlől használni már nem lehet. Azonkívül oly kicsiny, hogy a napi bevétel a magas helyárak ellenére telt ház mellett sem haladja meg a 450 koronát. Ilyen csekély bevétel mellett jó társulat meg nem élhet. Már pedig jó, művészi színvonalon álló társulat fennmaradásának biztosítását Szombathelyen nemcsak általános közművelődési és művészeti, hanem nemzeti érdek is követeli.

Szombathely ugyanis az ország nyugati határszélénél egyetlen magyar város, amelynek, mint a magyarság őrvárának feladata megakadályozni, hogy a nyugati idegen nyelv, népszokások és idegen kultúra használatára a vármegyében a magyar nyelv, a magyar népszokások, nemzeti jellem és a nemzeti művelődés rovására tért hódítson. Ennek a feladatnak azonban csak akkor lesz képes megőrizni, ha tulajdonképpen részben intelligens lakossága szellemi és művészeti szükségleteinek kielégítése végett nem lesz kénytelen a legközelebb fekvő és előnyös vonátszemélyzetű folyótán könnyen elérhető nagyobb osztrák városokat: Bécsot és Grácot felkeresni, hanem itthon is megtalálja azt a társulatot, amely fejlett igényeinek és ízlésének megfelelő s művészi színvonalon álló előadásokat tartani képes.

Ilyen társulat csak modern és sok néző befogadására képes szinházban tud megélni. A város községe meg van erőll győződve s a színházat fenntartása érdekében még áldozatoktól sem riad vissza, jóllehet lakosai és közművelődési célokra fordított kiadásai összes szükségleteinek már eddig is több, mint 10 százalékat teszik. Ezt a százalékot a színházépítésre felveendő költségen évi törlesztési hányada a kamatokkal együtt legalább 3—4 százalékkal emeli.

Kégyelmes Urnak! Jól Jól tudjuk, hogy a szinház egymagában nem biztosítja a színházulat fennmaradását és a magyar nemzeti színházat fejlődését. A vidéki színházat mindenütt válsággal küzd. Oly városnak községe, amelynek lakossága a 30 ezeren alul van, nem képes a színházat oly mérvű támogatásban részesíteni, aminek annak fenntartása igényel. Szükséges tehát, hogy a színházulatot legalább 4—5 ezer korona évi pénzeségélyben is részesítsék. Ezt az összeget azonban a 65 százalékos pótdávval megterhelhet városi lakosság előteremtési nem képes. Annál, kevésbé képes, mert a közel jövőben megvalósítandó építkezések, — minők a városháza, községháza — teherviselő képességét ugyis súlyos megpróbáltatásnak vetik alá.

Arra irányul tehát kérésünk, hogy méltóztatásuk a szombathelyi színházat segélyezésre címén bennünket hatva (60) ezer korona államsegélyben részesíteni. Nagyméltóságod a vidéki színházat segélyezésre címén a közel múltban számos város színházának jövőjét biztosította. — Legyen szabad reménylenünk, hogy a magyar nemzeti művelődés érdekében a szombathelyi színházat segélyezéséről sem fog elszármazni.

Kérésünket kegyes jóindulatába ajánlván maradtam Szombathely város községe nevében

Szombathely, 1907. május 6.

Brenner Tibor
polgármester.

Szombathelyi Friss Újság
1907. május 8. 1. o.

Színházunk. Egerek lakják s az északi szél hidege járja át a mi színházunkat, a színi főszezon időszakára alatt. — Maga a jó öreg *Schwars* is elköltözött egy boldogabb hazába s komolyan hihető, hogy a színházat környékező csend és némaság megrövidítette napjainak folyamát. Hajh! azok verőfényes és vidám idők valának, a mikor *Beódyék* és *Mándokyék* jártak minálunk s a most pókhálós öltözöket derűs kacaj s a bohém világ ezernyi tréfái töltötték be. — Most rendszerint a késői tavasz vezérel közénk egy-egy direktort, a ki ugyszólván évekkkel előre biztosítja ide vonulását — a virágvasárnap után kezdődő idényre, a mikor a jámbor férfut nem a színházba, de a szabadba csábítja a kikelet enyhe szellője. A színház igazgatósága mélyen át van halva annak tudatától, hogy ilyen módon állandó színházunk semmiképp sem felel meg rendeltetésének s komoly szándéka van az eddigi szisztemával végkép szakítani — Épp most kérte színházunkat *Somogyi Károly*, a vidék egyik legderékabb igazgatója, de nem adhatjuk oda, mert *Csókának* már odaadtuk a tavaszra! — Előttünk sokkal ajánlatosabbnak tetszik *szabadságunkat* teljesen megőrizni, mint színházunkat egész télen át zárva tartani azért, hogy tavasszal egy nyaralásra készülő leszerelt társulatot fogadhasson falai közé!

Vasvármegye 1896. december 24. 10. o.

A miniszter és a szombathelyi színház építése. Szombathely város közönsége segítséget kért és remélt az államtól a Szombathelyen építendő új színház költségeihez. Ez a reménység azonban nem teljesedett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából ugyanis Molnár Viktor államtitkár tegnap érkezett leiratában „sajnálattal“ értesíti Vasvármegye alispánját, hogy — bár teljes elismeréssel van Szombathely város közönségének ama dicséretes elhatározása és áldozatkészsége iránt, amellyel a színészetnek új és maradandó hajlékot óhajt biztosítani — az állandó téli színház építési költségeihez államszűkösség engedelmzésével nem járulhat hozzá, mivel erre, a vidéki színészet segítésére szánt javadalom csekély volta következtében fedezetel nem rendelkezik.

Vasvármegye 1907. július 27. 5. o.

Szombathely r. t. város térképe. Szombathely, 1904